

La

Ecote

1979 Spalis

EGLUTė

1979 spalio

TURINYS

- 3 SEK MAN PASAKĄ, Linutė
- 4 KIETASIS KEPALAS, S. Tomarienė
- 10 MISLIU PETRAS IR ASTRONAUTAS JONAS, T. Pautieniūtė
- 18 DARBELIAI, A. Garbenytė
- 22 NUODINGI AUGALAI, I. Grigaitienė
- 27 VAIKU KŪRYBA
- 30 GALVOSŪKIAI, R. Račkauskienė
- 32 ŽYMŲ LIETUVIAI

PIEŠINIAI

- 1979 m. viršeliai — Jono Tričio
Skyrių vinjetės — Zitės Sodeikienės
Kitos iliustracijos:
J. Paukštienės — 3
A. Baluko — 4, 5, 6, 8
Z. Sodeikienės — 7
J. Baškio — 9
D. Kizlauskienės — 10, 12, 14, 16
R. Lapšienės — 15
I. Grigaitienės — 22, 24, 25
A. Muliolytės — 23, 26
A. Sruoginienės — 27, 29

REDAKCIJA

Vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė; skyrius tvarko: gamtos — I. Grigaitienė, kalbos — R. Račkauskienė, pasakų — A. Vygantienė, galvosūkių — A. Garbenytė.

Gautąją medžiagą "Eglutės" redakcija taiso ir tvarko savo nuožiuma. Be redakcijos leidimo "Eglutėje" spausdintų rašinių bei piešinių kitur prašome nespausdinti.

EGLUTė — vienintelis lietuviškas laikraštėlis vaikams išėivijoje. Leidžia ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys, Putnam, Conn. 06260. Administratorė — Danguolė Sadūnaitė. Prenumerata metams — \$7.00, vieno numerio kaina — \$0.75.

THE LITTLE FIR is a magazine for Lithuanian children. Published monthly except July and August by the Sisters of the Immaculate Conception. Published and printed at Immaculate Conception Convent, Putnam, Connecticut 06260. Yearly subscription—\$7.00; single copy—\$0.75. Second class postage paid at Putnam, Conn. 06260
EGLUTė (THE LITTLE FIR) — (USPS 169-200)

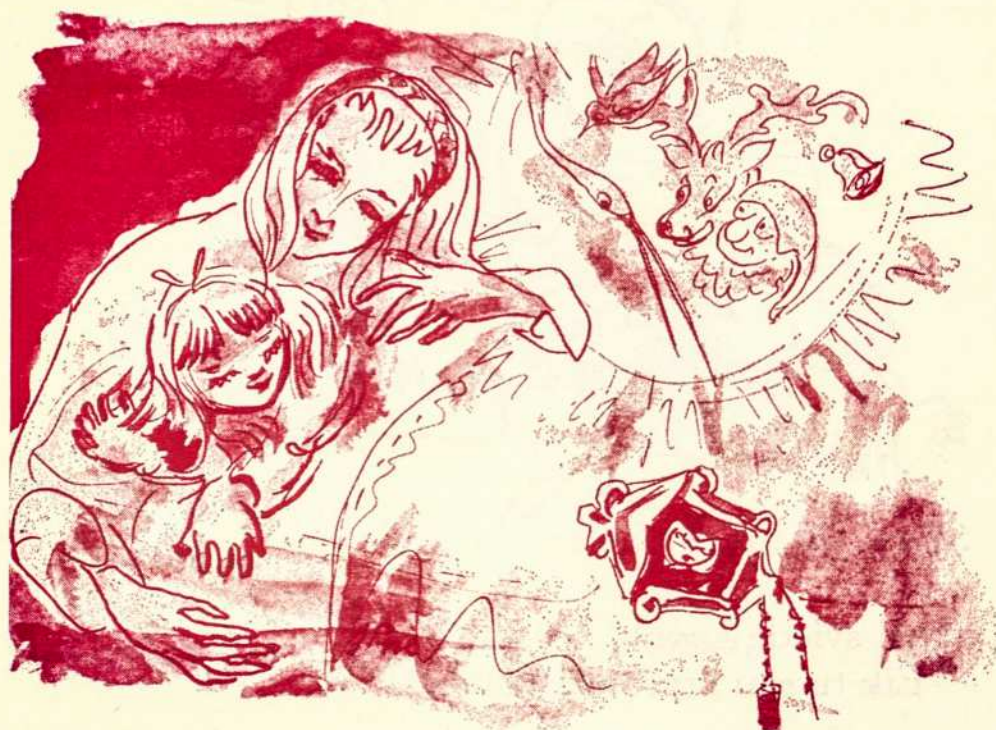

SEK MAN PASAKĄ

Linutė

Sek man pasaką, mamyte,
Apie raganas, laumes,
Kaip nykštukas ir stirniukas
Kėlė kiškiui vardines . . .

Sek man pasaką, mamyte,
Ilgą, ilgą kaip naktis —
Nebaisu bus kelti rytą,
Jei budėsi prie manęs.

KIETASIS KEPALAS

Sonė Tomarienė

Kartą šeimininkė kepė duoną. Iškūreno krosnį, bet, žarstydama anglis nepastebėjo, kad pačiame gale dar buvo nesudegęs nuodėgulis. Pats pirmasis duonos kepalas pataikė ant tos gyvos anglies ir sukepė į akmenį. Ištraukė šeimininkė duoną iš krosnies. Pamačiusi tą sudegusį kepalą tarė:

— Pirma tą rieksiu.

Paėmė peilį, riekė riekė — peilis trakšt ir nulūžo. Atsinešė kirvį, čiakšt čiakšt kirto — kirvis atšipo. Atsinešė piūklą, džyru džyru piovē — piūklas triokšt ir nulūžo.

Supykusi sviedė kepalą pro duris:

— Eik tu sau į tyrus laukus!

Kepalas kabulдай kabulдай ir ritasi į laukus. Ritosi ritosi ir susitiko vilką.

— Dabar tu jau mano, kepalėli! — sušuko vilkas, seiles varvindamas.

Kepalas jam atsakė:

Mane peiliu riekė — peilį nulaužiau,

Kirviu kirto — kirvį atšipinau,

Piūklų piovė — piūklą sutrupinau.

Nebijau ir tavo stiklinių dantų!

Vilkas pagriebė kepalą ir graužia. Grukšt grukšt pagraužė porą kartų — trakšt trakšt ir išlūžo abidvi iltys! Supyko vilkas, sviedė kepalą ir suriko:

— Per tave dabar turėsiu žolę ėsti! Eik sau į tyrus laukus!

Kepalas kabulдай kabulдай ir vėl sau ritasi. Ritosi ritosi ir susitiko erelį.

— Dabar jau tu mano, kepalėli! — suriko erelis.

Kepalas atsakė:

Mane peiliu riekė — peilį nulaužiau,

Kirviu kirto — kirvį atšipinau,

**Piūklų piovė — piūklą sutrupinau,
Iltim graužė — iltis išlaužiau!
Nebijau ir tavo raginio snapo!**

Erelis pagriebė kepalą į nagus, iškilo aukštai į padanges ir trenkė juo į akmenų kalną. Kepalas krito — tykšt pykšt ir sutrenkė akmenų kalną į gabaliukus! Supyko erelis ir nulėkė sau. O kepalas toliau bėga, ritasi. Ritosi ritosi ir susitiko karvedį su kariuomene bežygiuojantį. Karvedys sustabdė kepalą ir tarė:

— Dabar tu mano, kepalėli!

O kepalas jam atsakė:

**Mane peiliu riekė — peilį nulaužiau,
Kirviu kirto — kirvį atšipinau,
Piūklų piovė — piūklą sutrupinau,
Iltim graužė — iltis išlaužiau!
Į akmenų kalną metė — kalną suažiau!
Nebijau ir tavo švininio kardo!**

Bet karvedys nekirto kepalą kardu. Įkišo į patranką ir iššovė į priešų pilį. Kepalas lėkė lėkė, užlėkė ant priešų

pilies, riūkt riūkt — visą pilį išgriovė. Išrėpliojęs iš griuvėsių ir vėl sau ritasi. Ritosi ritosi ir susitiko mokslininką, atominių raketų dirbėją.

— Dabar tu mano, kepalėli, — sako mokslininkas.

O kepalas tik juokiasi:

Mane peiliu riekė — peilį nulaužiau,

Kirviu kirto — kirvį atšipinau,

Piūklų piové — piūklą sutrupinau,

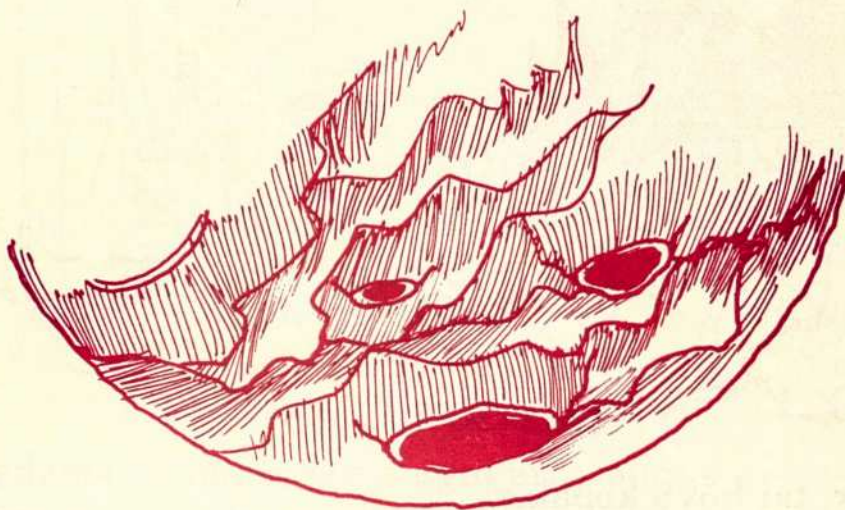
Iltim graužė — iltis išlaužiau!

Į akmenų kalną metė — kalną suažiau!

Iš patrankos šovė — pilį išgrioviau!

Nebijau ir tavo mažo atomo.

Mokslininkas įtaisė kepalą į atominę raketą ir paleido į mėnulį. Kepalas kilo kilo, pasiekė mėnulį, užt užt išmušė

jame didelę duobę. Apsisukęs vėl parūžė į žemę. Mokslininkas gavo už tai gryo deimanto medalį. O kepalas pasiraivė, pasitampė ir atsigulė į samanas pasilsėti. Kyšt lapė iš po eglės, apsilaižė ir sako:

— Dabar tu mano, kepalėli!

O kepalas tik juokiasi:

**Mane peiliu riekė — peilį nulaužiau,
Kirviu kirto — kirvį atšipinau,
Piūklų piovė — piūklą sutrupinau,
Iltim graužė — iltis išlaužiau!
Į akmenų kalną metė — kalną suaižiau!
Iš patrankos šovė — pilį išgrioviau!
Iš raketos sviedė — mėnulį duobę išrausiau!
Nebijau ir tavo stiklinių dantų!**

Nusišypsojo lapė, grybšt pagriebė kepalą ir pamerkė į ežerą. Mirko mirko kepalas ir ištižo kaip lepšė. Susišaukė lapė lapiukus, am-am-am ir suėdė visi kepalą kaip nieką!

Ak, tai buvo kepalas,
Kiečiausiasis kepalas!

**Peiliu riekė — jis peilį nulaužė,
Kirviu kirto — jis kirvį atšipino,
Piūklų piovė — jis piūklą sutrupino,
Iltimis graužė — jis iltis išlaužė,
Į akmenų kalną metė — jis kalną suaižė,
Iš patrankos šovė — jis pilį išgriovė,**

Iš raketos sviedė — jis mėnulį duobę išrausė!
 O į vandenį pamerkė —
 Ir ištizo,
 Ir išsileido
 Kaip sena lepšė!
 Toks tai galas to kepalo,
 To kiečiausiojo kepalo!

NAUJI ŽODŽIAI

žarstydamą — maišydama ugnį arba anglis
nuodėgulis — apdegęs pagalis
riekti — duoną piauti gabaliukais
atšipo — pasidarė neaštrus
sviesti, sviedė — smarkiai mesti
iltys — ilgi, išsikišę vilko ar kito žvėries dantys
suaiziau — suskaldžiau į mažus gabaliukus
švininis — padarytas iš švino, t.y. sunkaus, pilko metalo
lepšė — didelis, minkštas grybas

MISLIŲ PETRAS IR ASTRONAUTAS JONAS

Teresė Pautienūtė

Jonas buvo astronautas. Jis skrido satelitu aplink žemę. Jis turėjo labai svarbų darbą. Reikėjo satelitą prižiūrėti, kad jis teisingai skristų. Reikėjo daryti įvairius mokslinius eksperimentus. Reikėjo fotografuoti žemę, mėnulį, žvaigždes ir kitas planetas. Taip jis skrido kelias savaites.

Kiekvieną vakarą Jonas kalbėdavosi per radiją su savo draugu Petru. Petras buvo likęs žemėje. Jis dirbo satelitų kontrolės stotyje. Petro darbas irgi buvo labai svarbus. Jis turėjo viską užrašyti, ką Jonas jam pranešdavo iš erdvės. Jonas jam pasakydavo, kaip jam sekasi skristi aukštai virš žemės.

Kai Jonas baigdavo savo pranešimą, abu draugai dar pasišnekėdavo. Jonas skrido visai vienas virš žemės. Jam kartais ten būdavo vieniša. Užtai Jonui būdavo smagu pasikalbėti su draugu Petru. Petrui labai patiko šposai ir juokai, juokingi klausimai ir mįslės. Taip jie vieną dieną kalbasi:

Petras: Sveikas Jonai, kaip tau?

Jonas: Sveikas Petrai, neblogai. Šiandien fotografavau visą Afrikos kontinentą.

Petras: Tikrai? Ar dramblių matei?

Jonas: Nebūk juokingas. Žinai, kad iš 150 mylių aukštumo dramblio nematysi. Net ir kalnų nematyti. Bet už tai matau daug debesų, pusę Afrikos ir pusę Atlanto vandenyno!...

Petras: Kalbant apie vandenyną, turiu tau klausimą apie vandenį.

Jonas: Nu, sakyk.

Petras: Kokio akmens nėra vandeny?

Jonas: Nežinau.

Petras: Sauso! Ha ha ha.

Jonas: Tu šiandien linksmas ir gudrus. O jei toks gudrus, pasakyk, kas pilnas skylių ir vandenį laiko?

Petras: Kempinė.

Jonas: Kad tave brolau! Perdaug žinai! Palauk — dabar duosiu tau sunkesnę klausimą — tikrą mįslę. Pažiūrėsim, kiek tu žinai.

Petras: Gerai, šauk.

Jonas: Kabo kabikas, tupi tupikas; jei kabikas nekabėtų, tai tupikas netupėtų.

Petras: Tai lengvas atsakymas! Žinoma, yra lašiniai ir katinas. O dabar mano eilė. Pasakyk kas tai yra: Balta pieva juodos avys, kas išmano tas jas gano.

Jonas: Nežinau, kas tai yra.

Petras: Ogi knyga!

Jonas: Nesuprantu.

Petras: Žiūrėk. Balta pieva tai knygos lapai, juodos avys — raidės. Ganyt avis reikia mokėt, išmanyti kaip. Raides skaityti irgi reikia mokėt sudėti į vieną vietą, kad būtų žodis. Gudrus piemenėlis moka aveles į bandą suvaryti, taip jis avis gano. Kas moka skaityti ir su raidėmis susitvarko. Supranti?

Jonas: Turbūt. Bet jau laikas miegot. Sudie Petrai, iki rytojaus.

Petras: Labanaktis.

*

Jonas nuėjo miegot. Atsigulė į savo astronautišką lovą, bet negali užmigti. Galvoja. Petras visas mąsles žino, o Jonas vis negali jų atspėti. Jonas galvoja toliau. Visos Petro mąslės yra apie žemę ir daiktus ant žemės. Ir tada Jonas nutarė sugalvoti naujų mąslių. Tokių, kur Petras tikrai nežinos. Jis taip ir padarė. Sugalvojo mąslių, kurios buvo visai naujos.

Kitą naktį Jonas ir Petras vėl kalbasi:

Jonas: Sakyk Petrai, tu žinai daug mąslių, ar ne?

Petras: O taip, turbūt visas.

Jonas: Bet aš žinau vieną, kurios tu neįspėsi.

Petras: Netikiu. Aš visas žinau.

Jonas: Pabandyk tada atspėti mano mąslę.

Petras: Gerai, sakyk.

Jonas: Štai mąslė: Spinksi spinksoriai, žiūri žiūrovai. Jei spinksoriai nespinksėtų, tai žiūrovai nežiūrėtų.

Petras: Nežinau. Kas tai gali būti? Spinksorius, turbūt, tai kas spinksi arba spindi. Kas spindi? Gal žvakė?

Jonas: Ne, ne, visai ne! Pagaliau tau galvą apsukau! Tikrai nežinai?...

Petras: Nežinau, sakyk kas tie spinksoriai, kas žiūrovai.

Jonas: Žvaigždės ir žmonės! Jeigu žvaigždės nespindėtų aukštai danguje, tai žmonės, tie žiūrovai, į jas nežiūrėtų, ar ne? Turiu dar kitą mąslę.

Petras: Pasakyk ją, gal su antra geriau seksis.

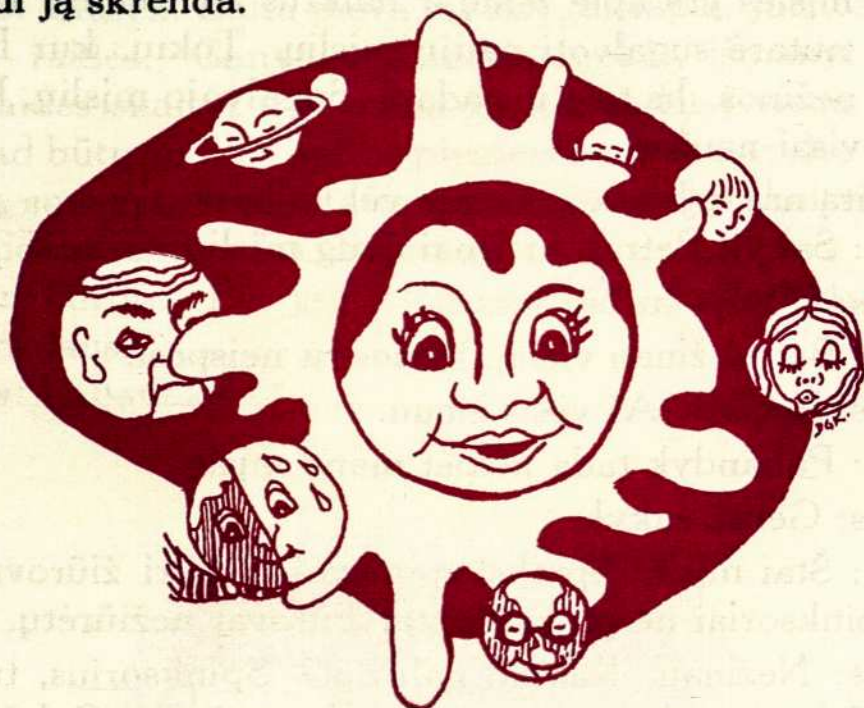
Jonas: Storas ponas raudonu paltu savo dvarą tvirtai laiko. Aplink jį devyni tarnai galvotrūkčiais laksto.

Petras: Visai nežinau, neturiu jokio supratimo, kas čia gali būti.

Jonas: Čia yra saulė ir planetos.

Petras: Kaip tai?

Jonas: Matai: saulė raudona, ar ne? Tai storas ponas raudonu paltu. Ponas turi devynis tarnus, kurie aplinkui jį laksto. Saulė turi devynias planetas, kurios aplinkui ją skrenda.

Petras: Teisingai. O kodėl tas "ponas" savo dvarą tvirtai laiko?

Jonas: Čia geras klausimas! Tarnai negali nuo savo pono pabėgti. Taip būdavo senais laikais. Visi tarnai turėdavo būti savo pono dvare. Saulė irgi neleidžia planetoms nuo jos pabėgti. Visos planetos turi visą laiką suktis tik aplink saulę. Saulė jas laiko orbitoj traukos jėga.

Petras: Čia labai įdomi mįslė. Ar tu ją sugalvojai?

Jonas: Taip!

Petras: Aš irgi galiu sugalvoti naujų mįslių. Pamatysi, rytoj tau turėsiu savo sugalvotą mįslę. Jeigu išpėsi, kai sugrįši į žemę, tau turėsiu staigmeną. O dabar, labanaktis, Jonai!

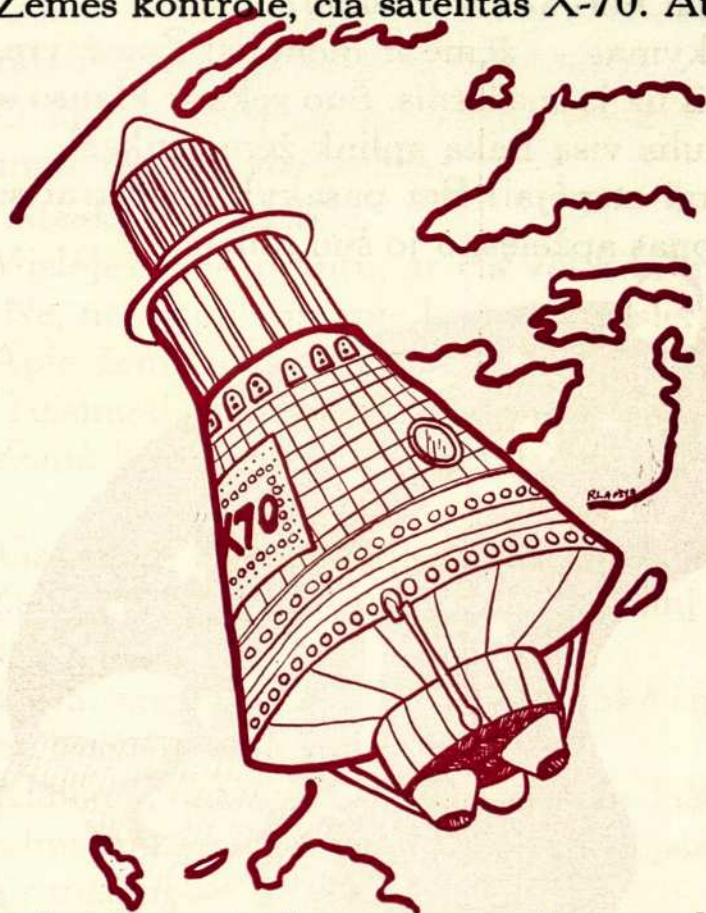
Jonas: Labanaktis, Petrai.

Kitą vakarą Petras radijo bangomis kontaktuoja astronautą Joną:

Petras: Satelitas X-70, satelitas X-70 prašom atsakyti.

Čia žemės kontrolė. . .

Jonas: Žemės kontrole, čia satelitas X-70. Atsiliepkite.

Po to kai Petras ir Jonas aptarė visus satelito reikalus, pradėjo vėl kalbėtis jiems mėgstama tema.

Petras: Jonai, turiu tau mįslę, kurios tikrai neatspėsi. Visą dieną galvojau, kol sugalvojau.

Jonas: Na, sakyk, bandysiu atspėti.

Petras: Štai mano mįslė: Apžėlęs ponas, visko turi ir valgyt ir gert. Jo šuo plikas, nieko neturi ir nieko negauna.

Jonas sau galvoja. Turiu būtinai atspėti. Reikia pagalvot, kas čia gali būti. Yra du dalykai: ponas ir šuo. Ponas

didelis, šuo mažas. Šuo visuomet seka poną. Manau, kad šita mįslė yra apie erdvę ir planetas. Bet kuri planeta tai būtų? Ar Marsas? Ar Jupiteris? Ar Saturnas?

Jonas: Jau žinau!

Petras: Negali būt, ar tikrai žinai?

Jonas: Atsakymas — žemė ir mėnulis! Žemė yra didelė, o mėnulis už ją mažesnis. Šuo seka ir klauso savo pono. Mėnulis visą laiką aplink žemę sukasi.

Petras: Tikrai atspėjai! Bet pasakyk, ar tikrai supranti. Kodėl ponas apžėlęs, o jo šuo plikas?

Jonas: Žemė yra apžėlusė, nes ant žemės viskas auga — medžiai, žolė, gyvuliai. Auga visoks maistas, kurį galim valgyt. Žemė turi upes, ežerus, vandenynus, kuriuose yra vanduo. Kitaip sakant, žemė turi visko valgyt ir gert, taip kaip tas apžėlęs ponas. O mėnulis viso to neturi. Mėnulis neturi medžių. Mėnulyje nėra gyvulių. Mėnulis neturi net vandens, ten niekas neauga — nei augalai, nei gyvuliai. Mėnulis yra plikas,

taip kaip plika galva, ant kurios plaukai neauga. Akmuo irgi plikas. Iš akmens niekas neauga. Mėnulis yra didelis akmens gabalas, kuris sukasi aplink žemę. Mėnulis visą laiką žemę seka, kaip šuo savo poną.

Petras: Žinai Jonai, tu visai ne durnas. Dabar žinau, kodėl tau leido skristi satelitu virš žemės.

Jonas: O dabar, kadangi laimėjau, pasakyk ką gausiu. Tu man žadėjai staigmeną.

Petras: Atsakymas mįslėje.

Jonas: Mįslėje? Nesuprantu, ar čia vėl kita mįslė?

Petras: Ne, ne, pagalvok apie ką buvo mįslė.

Jonas: Apie žemę ir mėnulį.

Petras: Teisingai, o kaip ten juos mįslėj vadino?

Jonas: Žemė buvo ponas, o mėnulis buvo šuo. Ponas ir šuo.

Petras: Gausi tai, kas mįslėj pasakyta, to ko neturi.

Jonas: Žemę turiu, mėnulis per toli. Gal šunį gausiu, nes aš pats ponas.

Petras: Gerai atspėjai. Mūsų kalė susilaukė šuniukų. Vieną tau galėsiu duot.

Jonas: Klausyk, labai ačiū! Man šunys labai patinka. Kaip bus smagu grįžt atgal į žemę. Jau pasiilgau žmonių, ir medžių, ir gyvulių.

Petras: Nenusimink! Už dviejų dienų jau turėsi leisti žemėn. Galėsi tada man viską papasakoti, ką matei erdvėse, apie žvaigždes ir planetas. Gerai?

Jonas: Gerai, iki pasimatymo! Čia satelitas X-70 baigia siuntimą.

Petras: Čia žemės kontrolė baigia siuntimą.

Už dviejų dienų Jonas laimingai nusileido žemėn. O jo draugas Petras jam padovanojo šuniuką. Šuniuko vardas buvo toks kaip ir paskutinės planetos, kuri skrenda aplink saulę — Plutonas.

paruošė Audronė Garbenytė

KLIJUOTŲ LAPŲ PAVEIKSLAS

Ko reikia:

1. Įvairių medžių lapelių, gėlių lapelių, žolyčių
2. Klijų
3. Storo popieriaus
4. Dantų krapštuko (Nebūtinai reikalingas)

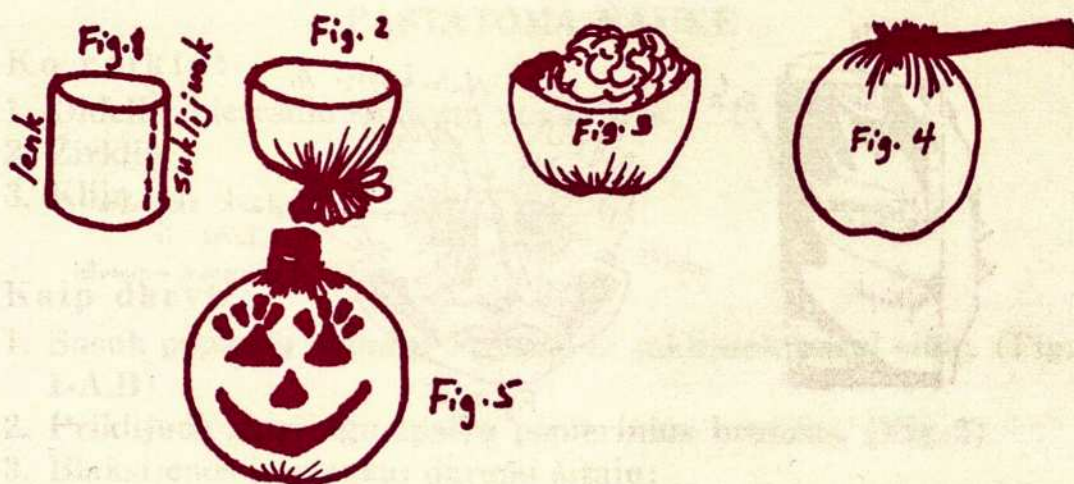
Kaip daryti:

1. Surink įvairių formų ir spalvų medžių bei gėlių lapukus.
2. Įkišk lapus tarp knygos puslapių, kad jie lygiai prisispautų.
3. Leisk išdžiūt apie 10 dienų.
4. Kai išdžiūs, pradėk dėlioti surinktus lapelius ant balto popieriaus. Dėk vieną prie kito arba vieną ant kito. Gal reikės kai kur nukirpt ar iškarpyt lapukus. Kai patiks tau lapelių išdėliojimas, labai atsargiai užtepk klijų ant lapelių išvirkščios pusės ir priklijuok prie popieriaus. Gali naudoti dantų krapštuką klijų užtepimui.
5. Savo paveiksluką prispausk vieną parą, kad lapeliai gerai priliptų ir neatšoktų.

Naudota šie lapai:

1. klevo sėklanešiai — kojoms ir uodegai
2. broliukų lapelis — snukutis
3. kūnas — obuolių medžio lapas (dažinas sąrašas)

MOLIŪGAS

Ko reikia:

1. "Crepe" popieriaus: oranžinės ir žalios spalvos
2. Žirklių
3. Klijų
4. Virvutės arba siūlo
5. Atlikusio spalvoto popieriaus

Kaip daryti:

1. Perlenk oranžinį popierių per pusę ir suklijuok vieną šoną. (Fig. 1)
2. Siūluku surišk vieną galą (apačią). (Fig. 2)
3. Išversk laukan paslėpti klijuotą "siūlę" ir rištą apačią.
4. Prikimšk sukamuoliuotais laikraščiais. (Fig. 3)
5. Užrišk viršų ir apvyniok kotuką žaliu "crepe" popieriumi. (Fig. 4)
6. Priklijuok veido bruožus iš sukarpyto spalvoto popieriaus. (Fig. 5)

KAUKĖ

Ko reikia:

1. Įvairių spalvų kieto popieriaus (gan didelio)
2. žirklių
3. klijų
4. tempera dažų arba pastelių
5. popierinių lėkščių

Kaip daryti:

1. Perlenk popierių per pusę.
2. Naudojant lenkimą kaip centrą, nupaišyk pusę veido. Nupaišyk nosį į viršų, nes paskui ją nulenksi žemyn. (Fig. 1,A)
3. Neatlenkus popieriaus, iškirpk kaukės kontūrus. Pradurk dvi skylutes akims ir skylutes ten, kur tavo nosis baigiasi. (Fig. 1,B)
4. Atskleisk kaukę, nulenk nosį žemyn. (Fig. 2)
5. Išpuošk kaukę priklijuotais popiergaliais, mezgimo siūlais ir "tempera" dažais. (Fig. 3,A)
6. Kaukės šonuose, pradurk dvi skylutes ir pririšk virvutę arba gumelę. (Fig. 3B)

Vietoje popieriaus, kaukei gali naudot popierines lėkštes.

PASTATOMA KAUKĖ

Ko reikia:

1. Didelio, kietesnio spalvoto popieriaus
2. Žirklių
3. Kliju

Kaip daryti:

1. Susuk popierių cilindro formoje ir suklijuok pagal siūlę. (Fig. 1-A,B)
2. Priklijuok skirtingų spalvų popierinius bruožus. (Fig. 2)
3. Blakstienos ir plaukai daromi šitaip:
 - a. Išsikirpk keturkampį ir įkirpk kaip parodyta. (Fig. 3)
 - b. Atskleisk žirkles, kad aštresnė pusė būtų apačioje įkarpytų kutukų.
 - c. Laikant kiekvieną kutuką atskirai tarp nykščio ir smiliaus, įtempk ir brauk žirklių aštriąją pusę link kutuko galo. Jis tada susisuks.

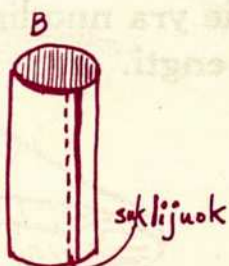
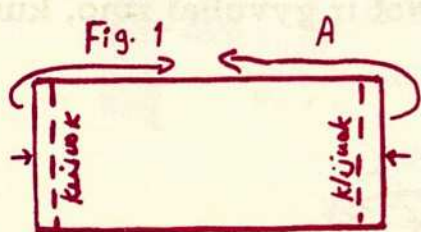

Fig. 3

NUODINGI AUGALAI

Irena Grigaitienė

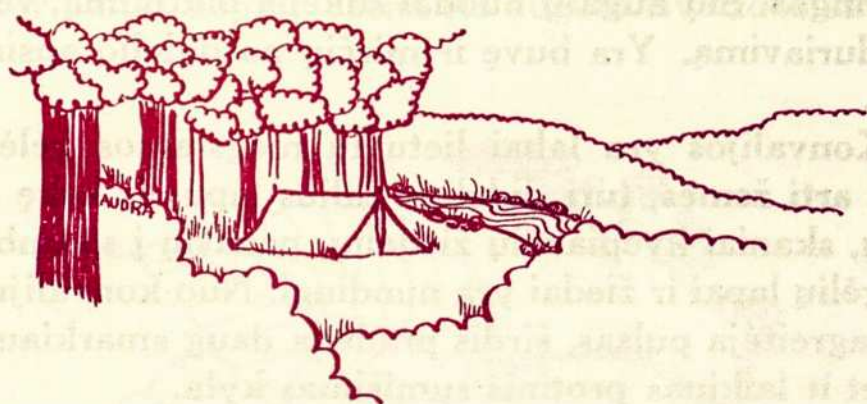
Augalai nuo savo priešų negali pabėgti. Negali paskristi ar nuplaukti. Todėl jie turi kitokius apsisaugojimo būdus. Kai kurių augalų skonis yra savotiškai stiprus ir nepatinka gyvuliams. Kiti augalai turi spyglius, kurie gerokai duria prisiartinusiam. Kai kurie augalai yra vengiami todėl, kad jie yra nuodingi. Net ir gyvuliai žino, kurių augalų reikia vengti.

Prieš daugelį metų žmonės išbandydavo ant gyvulių augalo nuodingumą. Jeigu gyvulys nesusirgdavo suvalgęs tą augalą, tuomet ir žmonės bandydavo jį valgyti. Šiais laikais yra daug tobulesnių būdų susipažinti su nuodingais augalais. Turime daug parašytų knygų ir paveikslų, nurodančių nuodingus augalus.

Nuodingi augalai veikia keliais būdais. Vienas būdas yra kai augalas ar jo dalis yra suvalgoma, nuo jo gaunasi vidinis apsinuodijimas. Kai kurie kiti augalai, prie jų prisilietus, sukelia odos suerzinimus.

Vykstant į gamtą, reikia susipažinti su visais galimais pavojais išvengti susirgimų.

Neperseniausia vienai iškylautojų grupei tropiškuose kraštuose įvyko labai nemalonus nuotykis. Vakare susikūrę laužą, jauni iškylautojai nusiskynė lazdas nuo medžių ir pasiruošė kepti dešreles. Tą patį vakarą, pora valandų vėliau, visi susirgę gulėjo ligoninėje. Pradėjus tyrinėti paaiškėjo, kad iškylautojai dešreles dėjo ant nuodingo augalo šakų ir apsinuodijo.

Aplink namus dažnai auga nuodingų augalų. Daug kur auga maži spygliuočiai krūmeliai turintys raudonas uogas. Dažnai jie būna gražiai apkarpyti ir puošia namų

kiemus. Tačiau visas šis augalas yra nuodingas. Uogos, kurios būna dažniausia vaikų suvalgomos, yra mažiausia nuodingos. Šių augalų nuodai sukelia piktinimą, vėmimą ir viduriavimą. Yra buvę ir mirčių po didelio apsinuodijimo.

Konvalijos yra labai lietuvių mėgstamos gėlės. Jos auga arti žemės, turi didelius žalius lapus ir kekę mažų, baltų, skaniai kvepiančių žiedelių, panašių į skambučius. Šių gėlių lapai ir žiedai yra nuodingi. Nuo konvalijų nuodų pagreitėja pulsas, širdis pradeda daug smarkiau plakti, net ir laikinas protinis sumišimas kyla.

Mums gerai žinoma ir mėgstama bulvė gali būti nuodinga. Pavasarį kai bulvė išleidžia daigus, juos reikia beskutant išpiaustyti, nes tai yra bulvės nuodinga dalis.

Daug kas iš mūsų mėgsta iš daržo atsinešti rabarbaro kotą ir į cukrų pasaldinę skaniai suvalgyti. Rabarbaro kotas skanus ir galim valgyti, tačiau jo lapas yra nevalgomas ir nuodingas.

Gebenė (Poison Ivy) Amerikoje gyvenantiems yra labai žinomas ir daugelio nekartą pajaustas augalas. Gebenė dažnai sunkiai atpažįstamas augalas, nes turi keletriopą išvaizdą. Gebenė auga kaip vijoklis, arba krūmas; vijoklis gali būti apsipynęs aplink medį, tvorą ar sieną arba auga pažemiui. Turi baltus be jokio ypatingo grožio žiedus ir baltas uogas. Viena šio augalo išvaizdos savybė,

kuri yra būdinga visoms rūšims, yra lapų trejukė. Bet yra ir kitų augalų, kurie turi lapų trejukes ir nėra nuodingi kaip, pavyzdžiui, avietės. Gebenės lapai gali būti

blizgantys, matiniai arba net plaukuoti. Lapų kraštagaliai gali būti lygūs, vingiuoti arba dantuoti.

Kiekviena gebenės dalis yra vienodai nuodinga. Ją prisilietus, jos skystis patenka ant odos ir ją suerzina. Paliesta odos vieta gerokai peršti ir iššoka vandeningos pūslelės. Gebenė yra nuodinga kiekvienu metų laiku, net ir žiemą. Sudeginus gebenę, jos nuodai pasilieka veiksmingi pelenuose.

Dažnai gebenės suerzinimas būna ir netiesioginis. Išsivedus šuniuką Rudį į mišką palakstyti, atsiranda gebenės skysčio ant šunelio kailio. Tuomet reikia tik Rudį paglostyti ir gebenės skystis patenka ant žmonių rankų. Nuo rankų lengvai plečiasi, pasikasant koją ar veidą.

Pastebėjus kad palietei gebenę, reikia kuo greičiau nuplauti užterštą vietą su šiltu vandeniu ir muilu. Nuplovimas sumažina gebenės nuodų kiekį ir taip sumažina suerzinimą, kuris su laiku pats praeina.

Gamtoje mes randame gražių vaizdų — ežerus, upes, miškus, kalnus, o juose gėles, gyvulius, paukščius ir t.t. Gamtos gražioje aplinkoje taip pat yra ir bailių gyvulėlių, ir bailių augalų. Nelieskim ir negaudykim jų. Tegul niekam nekenkenčios varlės ir toliau šokinėja, o su mumis į kovą einanti gebenė ir toliau sau žaliuoja.

ARBŪZIUKAS

*Rūta Kiršteinaitė, 10 m.
Rochester, NY*

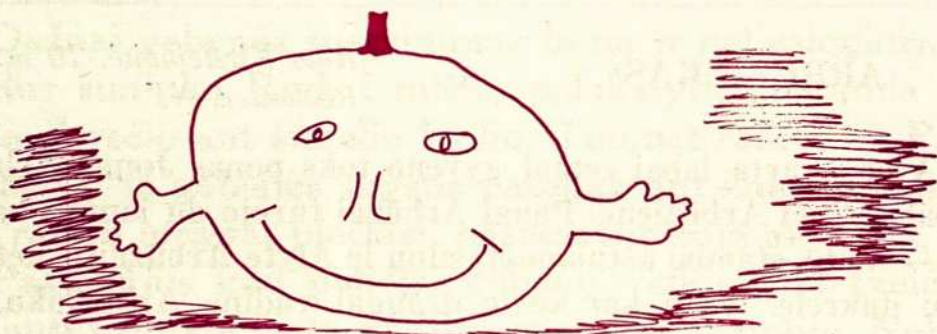
Vieną kartą labai seniai gyveno toks ponas Jonas Arbūzas su pačia Vida Arbūziene. Ponai Arbūzai turėjo du jaunus vaikučius — Vyta, stambų aštuonmetį sūnų ir Alytę Arbūzaitę, keturių metų dukreėlę. Vyta kai kurie draugai vadino Arbūziuku, bet Vytui neužkliuvo.

Kartą ponai Arbūzai išvažiavo į krikštynas ir paliko vaikelius su prižiūrėtoja, Laima. Laima atsisėdo knygą paskaityti, o vaikai nuėjo žaist. Neužilgo Laima nuėjo Alytės guldyti ir liepė Vytui būti tyliam. Vytas pasijautė labai didelis, kad Alė jau eina gulti, o jis dar gali žaisti.

Bet Vytas nenorėjo žaisti, jis norėjo pasižiūrėti į mamos spintą.

— Niekad ten nesu buvęs, nes buvau pyplys. O dabar jau vyras, — nutarė Vytas ir nužygiavo tiesiai į mamos kambarį. Jis rado duris nerakintas ir įėjo. Nors spintoje buvo tamsu, Vytas ieškojo pinigų. Jie blizgėjo, ir Vytas į kišenę įsidėjo penkis aukšinius pinigėlius. Paėmęs pinigus, Vytas pavirto arbūziuku.

Arbūziukas
Rūta Rudytė
Hanmer, Ont. Canada

Kai Laima sugrįžo nuprausus, paguldžius ir dar paskaičius Alytei, ji niekur negalėjo rasti Vyto. Kai tik ji pradėjo jo ieškoti, grįžo ponai Arbūzai.

— Laimute, atrodai susirūpinusi, ar kas blogo atsitiko? — paklausė ponias Arbūzienės.

— Vytas prapuolė, — pagaliau atsakė Laima.

— Jeigu prapuolė, reikia surasti, — pasakė ponas Arbūzas ir pradėjo taip greitai ieškoti, kad Laimai ir Vidai Arbūzienei nebeliko kur.

— Vida, kodėl laikai arbūzą savo spintoje? — paklausė ponas Jonas Arbūzas.

— Aš tai tikrai nelaikau. Gal vaikai kada ten įkišo. Laima, išmesk tą arbūzą į kalnus. Gal koks gyvulys suės.

Kitą dieną piemu išėjo avelių ganyti ir pamatė arbūziuką. “Teta Vincė ką nors valgomo iš jo padarytų...” pagalvojo jis. Vakare piemu susivarė aveles, pasiėmė arbūziuką ir parsinešė

namo. Teta Vincė perpiovė ir nustebo: viduje buvo Vytas Arbūzas! Vytas, nieko nesakęs, iššoko ir nubėgo namo. Sugrįžęs mamą atsiprašė, atidavė pinigus ir, mamai atleidus, nuėjo valgyti. Tai buvo Padėkos dienos pietūs. Visą dieną Vytas dėkojo, kad Teta Vincė jį išgelbėjo.

Mano draugė

Mano koalos vardas yra Marija. Aš ją labai myliu. Ji yra labai gera. Ji eina į mokyklą su manimi. Ir ji daug ko išmoksta, bet ji neturi draugių. Todėl aš su ja žaidžiu. Ji turi vieną sesutę. Mano senelė dar jos nematė, ir senelis ne. Aš myliu koalą labiausiai iš savo gyvulių. Ji yra geriausia mano šeimoje ir daugiausia žino.

Mano vardas yra Dailė Grigaitytė. Aš esu septynių metų.

Dailė Grigaitytė, 7 m.

Northbrook, IL

Mano pelytė

Aš turiu mažą, rudą ir pilką pelytę. Ji gyvena stikliniame inde. Ji mėgsta kramtyti popierių, medį ir savo mažą, medinį namelį, kuriame miega.

Kiekvieną savaitę mes jai turime padaryti naują namelį. Ji yra stora, nes mėgsta daug ēsti. Ji ēda riešutus ir salotas, paukščių sėklas ir pelyčių maistą. Mano pelytė mėgsta bėgioti. Ji turi žaislą, kuriame gali bėgti ir suktis.

Rita Rubaitė

Chicago, IL

GALVOSŪKIAI

paruošė Ramunė Račkauskienė

I. NAUJI ŽODŽIAI

Yra įvairūs lietuviški žodžiai, kurie nusako, kad ką nors valome su vandeniu. Pvz. Indus **plauname**. Šiame bliūde surašyti kiti panašūs žodžiai. Ar gali atitaisyti sumaišytas raides?

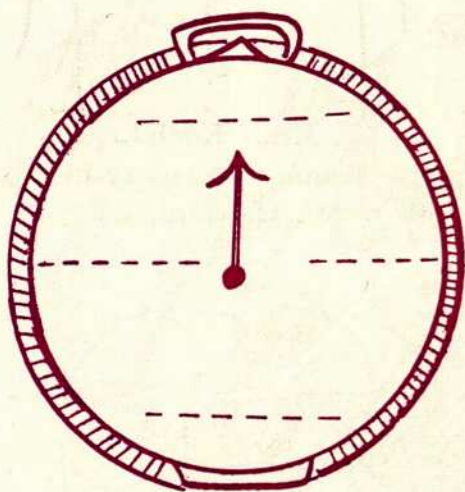

Užbaik sakinius taisyklingu žodžiu.

1. Kazys nuėjo rankas p - - - - -.
2. Mamytė turi baltinius s - - - - -.
3. Milda galėjo lėkštes p - - - - -.
4. Šį puodą reikia tik vandeniu pas - - - - -.
5. Ar Rimas moka grindis m - - - - - ?

II. KURIA KRYPTIM?

Kai einame į mišką, arba į nežinomus laukus, pasiimame kompasą. Kompasas padeda sužinoti, kuria kryptim eiti. Surašyk visas kryptis ant šio kompas.

Pasirink reikiamus žodžius:
Šiaurė, Rytai, Pietūs, Vakariai
Kompaso rodyklė paprastai
rodo į
Priešinga kryptis nuo šiaurės
yra
Saulė keliai
Saulė leidžiasi

III. KOKS ILGESNIS LAIKAS?

Čia surašyti įvairūs laiko pavadinimai. Ar gali kiekvieną eilutę sudėti nuo trumpiausio laiko tarpo iki ilgiausio?
Pvz.: minutė - diena - savaitė

- A. sekundė, pusvalandis, minutė
- B. minutė, diena, valanda
- C. šimtmetis, mėnuo, metai
- D. valanda, sekundė, diena
- E. diena, mėnuo, savaitė
- F. metai, era, šimtmetis

ALP 1785
Larch.

ŽYMŲ LIETUVIAI

Ar žinai, kodėl šie lietuviai yra žymūs?

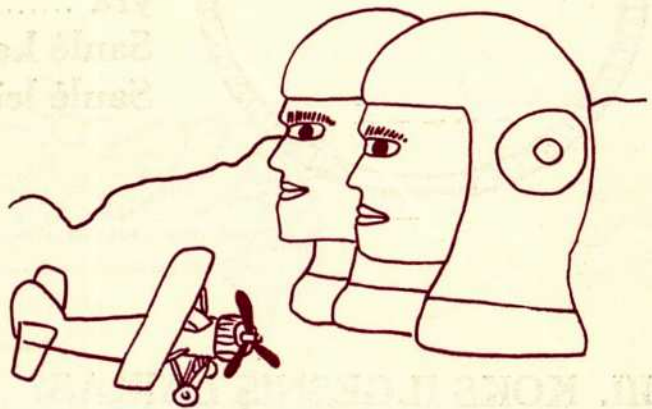

Karalius Mindaugas
Aras Nausėdas, 10 m.
Islington, Canada

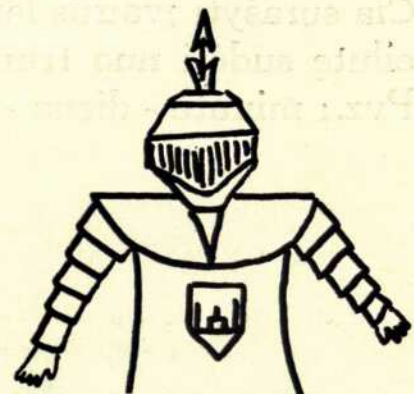

Simas Kudirka
Leonas Orentas, 12 m.
W. Hartford, CT

Darius ir Girėnas
Tauras Viesulas, 8 m.
Glenside, PA

Vytas Gerulaitis
Paulius Naronis, 9 m.
Jericho, NY

Gedimino kareivis
Algis Nausėdas, 12 m.
Islington, Canada

91.189100